

RTU studiju kurss "Transporta ekonomika un komercekspluatācija"

22000 Inženierekonomikas un vadības fakultāte

Vispārējā informācija

Kods	IV0341
Nosaukums	Transporta ekonomika un komercekspluatācija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles; Brīvās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Alla Starčenko - Lektors
Mācībspēks	Linda Kelle - Docētājs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	Studiju kursā paredzēts apgūt visu transporta veidu raksturojumu, īpatnības ekonomikā, organizācijā un plānošanā. Kursā tiek apskatīti transporta uzņēmumu galvenie ekonomikas procesi, analizējot to īstenošanai nepieciešamo informāciju. Īpašs īpatsvars tiek likts uz transportlīdzekļu un iekārtu izmantošanas izmaksu samazināšanu un lēmumu pieņemšanas ekonomisku pamatojumu transporta uzņēmumos. Tiek analizēta valsts regulēšanas nozīme dažādos transporta veidos, atšķirīgos pārvaldījumu un satiksmes veidos. Tiek izskaidroti izmaksu un tarifu veidošanās principi, salīdzināti pārvaldījumu organizēšanas no transporta lietotāja, starpnieka un pārvaldītāju viedokļiem. Kursa ietvaros tiek novērtētas transporta sistēmas attīstības iespējas kopumā un atsevišķos reģionos.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis ir dot priekšstatu par transporta nozīmi sabiedrības vispārējā progresā, resursu plānošanu un izmantošanu transportā, kā arī par konkurenci transporta tirgū. Studiju kursā gūtās zināšanas palīdzēt studentiem izprast transporta uzņēmuma ekonomiskās darbības pamatnostādnes un iegūt prasmi patstāvīgi novērtēt un pieņemt ekonomiski pamatotus lēmumus. Studiju kursa uzdevumi: 1. izprast ekonomiskus un sociālus procesus, kas notiek kopējā transporta tirgū; 2. apgūt resursu patēriņa samazināšanas iespējas uzņēmumos; 3. apgūt izvēles pieejas starp pašu un nomātājiem resursiem transportā; 4. izprast informāciju par katru transporta veidu, akcentējot izmaksu un tarifu pol
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Katram studentam jāizstrādā patstāvīgais darbs, tas jāprezentē un jāpiedalās diskusijās. Patstāvīgā darba iespējamie temati: Transporta pakalpojumu CBA analīze; transporta sociālās izmaksas; pieprasījuma elastīgums; cenu diskriminācija; transporta regulēšana; uzņēmuma ekonomiskās darbības diapazons un drošības robeža; kapitālieguldījumu efektivitāte; investīciju ieguldīšanas varianti; transportlīdzekļu nolietojums, realizācija vai utilizācija; videi draudzīga transporta nodrošināšanas iespējas. Studenti patstāvīgi apgūst teorētisko materiālu - mācību materiālu un speciālo literatūru, analizē un novērtē situācijas, pieņem un pamato lēmumus, piedalās diskusijās.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Birzietis, G. (2008). Pārvaldījumi. Mācību līdzeklis. Jelgava: LLU. 208 lpp. 2. Birzietis, G. (2008). Transporta vadība un loģistika. Mācību līdzeklis. Jelgava: LLU 180 lpp. 3. Krūmiņš, N. (2004). Rokasgrāmata Loģistikas sistēmu vadīšanai jeb kas jāzina, lai loģistikas sistēmu izveidotu par 30 % peļņoāku. Rīga: LR Ekonomikas ministrija. 153 lpp. 4. Sprancmanis, N. (2003). Biznesa loģistika. Rīga: Vaidelote. 360 lpp. 5. Sprancmanis, N. (2008). Uzņēmējdarbības loģistikas pamati. Mācību līdzeklis. Jelgava: SIA Jelgavas tipogrāfija. 301 lpp. 6. Sprancmanis, N. (2001). Transporta pakalpojumu ekonomika un organizācija. Rīga. 283 lpp. Papildus/Additional: 1. Nešpors, V. (2007). Ievads mikroekonomikas teorijā, pārstrādāts izdevums. Rīga: Kamene. 150 lpp. 2. Pikule, S. (2000). Darba normēšana - pamatjēdzieni un pieejas. Latvijas Ekonomists. Nr.7, 32-33 lpp. 3. Zvirbule-Bērziņa, A, Mihejeva, I., Auziņa A.(2004). Plānošanas un ražošanas procesa organizēšanas pamatprincipi. Rīga: Biznesa augstskola Turība. 144 lpp. 4. Alan Rushton and Steve Walker. International Logistics Supply Chain Outsourcing: From Local to Global. 2007. 5. Edmund J Gubbins. Managing Transport Operations. Kogan Page Ltd. 2002. 6. Ennio Cascetta. Transportation systems analysis, models and applications, Sprigler 2009 7. Efficient Transportation and Pavement Systems, Characterization, Mechanisms, Simulation and Modeling, Taylor&Francis Group, London, 2009 8. Sebastian Engell. Logistic Optimization of Chemical Production Processes. 2008. 9. Kap Hwan Kim and Hans-Otto Günther. Container Terminals and Cargo Systems: Design, Operations Management, and Logistics Control Issues. 2007.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Nepieciešamas priekšzināšanas šādos studiju priekšmetos: mikroekonomika; makroekonomika; uzņēmējdarbības ekonomika, uzņēmējdarbības vadīšana, loģistika, matemātika, pārvaldījumu organizēšana.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs

Transporta vispārējā nozīme	2	3	2	4
Transporta un sabiedrība, sociālās problēmas	2	3	2	4
Transporta darbības analīze. Pārvadājumu prognozēšana un plānošana tirgus ekonomikas apstākļos	8	12	4	14
Dažādu transporta veidu salīdzinājums un ekonomiskās īpatnības	15	10	5	18
Transporta tirgus. Apkārtējā vide. Resursu patēriņš. Konkurēnce	4	6	2	8
Pārvadājumu cena un transporta ekspluatācija. Seguma summas noteikšana. Braucienā pavadītais laiks un maksa par braucienu. Maksas diskriminācija transportā. Tarifu veidi	6	9	3	12
Valsts transporta politika. Pakalpojumu regulēšana	2	3	2	4
Izvēle starp pašu un nomātajiem resursiem transportā. Pašu, sabiedriskā, privātā un komerctransporta ekspluatācijas specifika	2	3	2	4
Transporta uzņēmumu ekonomika. Resursi. Izmaksas. Komercdarbības operāciju plānošanas īpatnības transportā. Degvielas patēriņu ietekmējošie faktori	15	10	8	18
Transporta līdzekļu un citu resursu ekspluatācijas uzlabošana ar normēšanas palīdzību	12	10	4	14
Transportlīdzekļu ekspluatācijas sistēmas uzlabošana ar plānošanas palīdzību. Mikroelementu metode	6	4	3	8
Datoru programmu, navigācijas un GPS izmantošana transportā. Kraušanas procesa laika optimizācija	6	7	3	12
Kopā:	80	80	40	120

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Spēj analizēt īpatnības dažādos transporta veidos kravu un pasažieru pārvadājumos, spēj ilustrēt transporta nozīmi sociālo problēmu risināšanā un ietekmē uz apkārtējo vidi.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens
Pārzina pieprasījuma un piedāvājuma attiecības transportā, pakalpojumos un spēj izvērtēt cenu veidošanās principus un tarifu politikas principus dažādos biznesa plānu scenārijos.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens
Prot analizēt transporta uzņēmumu izmaksu un ienākumu sistēmu, atklāt kritisko pakalpojumu apjomu, spēj piedāvāt darbības plānošanas variantus un izvēlēties optimālo variantu.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens
Spēj veikt organizācijas datu analīzi, pamatojoties uz komercekspluatācijas teorijas zināšanām.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens
Pārzina kravas piegādes vai pasažieru pārvadāšanas efektivitātes novērtējuma kritērijus.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens
Spēj novērtēt uzņēmuma transporta ekspluatācijas sistēmu un parādīt izpratni par iegūtajiem rezultātiem, praktiskajiem risinājumiem, tos izskaidrot, argumentēt un pamatot.	Patstāvīgie darbi, pētījumu rezultātu prezentācija. Eksāmens

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgais darbs (individuāli vai grupā)	25
Pētījuma rezultātu prezentācija auditorijā	25
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	40.0	40.0	0.0		*			*	